

idomúak, a hímnél néha fésűsek: szárnyaik nyugvással közben laposan vagy házfödélszerűen állanak? Herenyóik csupaszok vagy szőrösök; 16, ritkán 12—14 láb-al; bábjai csupaszok, többnyire a földben élnek.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő április 9.

A 12. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 18 liter. — Földrajzi kérdés: Ascalon. — Történelmi kérdés: Belfort. — Természettudományi kérdés: Csibehur (spergula sativa). — Mértani kérdés: 144 méter hosszúság és 120 méter szélesség. — Képrejtvény: Boldoggá nem tesz az arany.

Helyesen fejtették meg: Weisz Sándor, Nasesák Andor, Wagner Rezső, Kiszely Géza, Schmid Károly, Grossmann Oszkár, Denk Gusztáv, Farmasy Antal, Böhm Gyula, Alliquander Ödön, Wolf Pál, Kirehner Gyula, Szádnik Sándor, Szabó József, Pély Károly, Wagner Ernő, Wollner Ernő, Groedel Arthur, Ladányi Dezső, Schléssinger Ferencz, Zoltán György, Picker Gerő, Gayer Gyula, Goldberger Ödön, Farkas Tivadar, Boreczky Elemér, Lukhaub Gyula, Fiedler Kálmán, Pappszász Tamás, Princz Sándor, Berger Mór, Hübner János, Weisz Hugó, Stiegler Lajos, Halpen Jenő, Benedek István, Körtvélyessy Zoltán, König Dénes, Halmi Gyula, Scheiner Miksa, Beck István és Pál, Herresbacher Dénes, Kokesch Sándor, Kurcz Ede, Pfeiffer Gyula, Zahoranetz Ödön, Jakab János, Denk Gusztáv, Lászlóffy Béla, Blum Rezső, Balog Imre, Stiefelmayer Károly, Szécskay Árpád és Dezső, Havas Gyula, Bohrandt Lajos, Piszár Antal, Rutsek Ágoston, Juhász László, Kutlik Félix, Kohn Zsigmond, Fortvingler Sándor, Fetter Kálmán és Kornél, Bárdos Brunó.

A kitűzött könyvjutalmat, Szitnyai Elek «Tanulmányok» cz. kötetét Szabó József főgymn. VI. oszt. tan. nyerte el Szegeden. (Méry-utca 22. sz.)

SZERKESZTŐI TELEFON.

L. B. Kolozsvár. Mi türes-tagadás, írónak ön még kicsike, nemcsak koránál, de beküldött elbeszéléseinek milyenségénél fogva is. Azért Vörösmarty epigrammájával biztathatjuk: Elj, küzdj és munkálj s várd el ítéletedet! — H. E. Nagykanizsa. A tulontúl sok munka mindenkinek megárt, annál inkább egy serdülő ifjúnak, kinek teste ekkor van fejlődésben. Tartsa szem előtt az «arany középszer» elvét. A tehetség olyas valami, a mit, ha hiányzik, teremteni nem lehet; a lelkiismeretes szorgalom azonban nagyobb szerű tehetség híjján is elérheti azt, mit a tunya tehetség nem érhet el. A legmunkásabb tanulónak is nyolcz óra alváásra van szüksége; fektüdjék este tízkor és keljen reggel hatkor. — M. J. N.-Várad. 1. Minden előfizető. 2. Pályázhat. — H. A. Szeged. Megjötték, de jó sokára kerül rájuk a sor. A cikket megnéznék. — Sz. Cs. Csurgó. A főszerkesztőt illeti az elsőség. — R. L. Budapest. El vagyunk velök látva egy időre. — B. M. Miskolc. Elég. — B. M. Ujverbász. 1. Az Új földesúr. 2. Mindegy. — Schwarcz J. Mezőtúr. Maga az első, a ki az ajándék-könyvet megköszönte. — L. J. Lugos. Elfogadjuk. — Az 529. és 833. sz. előfizetők máskor a határidőre küldjék be a megfejtéseket, mert ismét kimaradnak a névsorból. — 2351. sz. előfizetőknek köszönjük, hogy 16 előfizetőt gyűjtött. Nemcsak a lapot kapja

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ingyen, de könyvjutalmat is kap. — V. R. Homonna. Üdvözlét a meleg érdeklődésért. — J. G. és D. J. Kolozsvár. A T. L. 11. száma azért késett meg, mert képeink a Vasárnapi Ujsággal egyszerre jelenvén meg, meg kellett várni, míg a V. U.-t kinyomják. — S. S. Félégyháza. Madách életében. — Weismann J. Budapest. A rococo díszítés főjellemevonása, hogy minden szilárd, erőyes formát könnyed, ezífrás és többszörösen hajlított görbe vonalakba old fel, tehát a hullámos, szeszélyesen cikornyás vonalak jellemzik. XV. Lajos francia király, s II. Lajos bajor király alatt divott; nálunk a Vigszínház épült ilyen stílusban. — N. A. Lőcséről régóta van már tudósítónk. — W. S. Székesfehérvár. Kérdésére megfelel a 12. számban J. L.-nek szóló izenetünk. — Wolf Pál. Székesfehérvár. A Thibaut-féle magyar-francia és francia-magyar. 2. Ballagi Mór vagy Wolff Béla szótára. 3. Tol-lal. — M. L. Eperjes. Az, a mi a verset verssé teszi, épen a ritmus. Poéta nascitur, sed non fit: ez örök igazság. — M. E. Budapest. Önnek nagy a vágya, hogy munkatársaink sorába befogadjuk. Kedves ifjú! tanuljon meg előbb helyesen írni: azután majd beszélhetünk. — Unus e multis és Nagy hazafi. Ha kérdéseikre választ akarnak, jelentkezzenek saját neveik alatt, mert ismeretleneknek elvöl nem felelünk. — 1413. előfizető. Eperjes. 1. A jelgés levélke belül a pályázó nevét és lakását, kívül a pályamunka címét és a választott jelgét tartalmazza. 2. Elég akár csak egy rejtvény megoldása is, hogy a megfejtők közt szerepeljen. — T. E. Ujpest. A múlt számunkban közölt ismertetés elég világos, hogy abból mindent megtudjon. — G. O. Budapest. A múlt évfolyam 52. számát a Franklin-Társulattól kiadott mutatványszám pótolja, melyet minden egyes előfizetőnk megkapott. — Sch. F. Pécs. A kérdezettek mindannyian tanárok és lapunknak régi, kedves dolgozóitársai. — V. N. J. Temesvár. 1. Magától értetődik, hogy az érettségi magyar dolgozatokat mind a magyar nyelv tanára javítja; a fizikai tárgyúnál azonban ki szokta kérni a szaktanár véleményét is. 2. Fiziognómiával nem foglalkozván, nem mondhatunk kritikát sem Szokoly Viktor, sem Szentpáli Janka műveiről. Kivülök még Gabányi Árpád is írt arczismét, mely a «Magyar Szalon»-ban jelent meg. Bármely fővárosi antikváriumban megkaphatja ezeket. — Sch. K. Máramaros-Sziget. Elfogadjuk. — T. Gy. Veszprém. A humorról szóló jelesebb tanulmányok: Ferenczy József: A humor (Gross G., Győr, 10 kr.); Imre Sándor: A néphumor a magyar irodalomban (Franklin-Társulat, 1 frt); Weber «Democritos»-ának egy tetemes része, mely önállóan is megjelent a Reclam Bibliothek kiadványai közt. Sok értékes adatot lelhet erről még Baráth Ferencz és Szitnyai Elek tanulmányaiban; mindkét könyvet a Franklin-Társulatnál megszerezheti.

A felső gimnázium tanulójának figyelmébe.

Latin phraseologia.

A latin nyelv phrasissainak kimerítő gyűjteménye.

Dr. Meissner Károly után

átdolgozta Burián János főgymn. tanár.

Ára 1 frt 60 kr.

Latin synonymika.

Irta Burián János főgymn. tanár

Ára 80 krajczár.

Mindkét könyvnek rendkívül jó hasznát fogják venni a gimnáziumok IV—VIII. osztályainak tanulói, mert nagyban megkönnyíti munkájukat, 5 évi latin-tanulásuk folyamán.

Kaphatók a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalában, Budapesten (Egyetem-utca 4.) vagy minden könyvkereskedésben, akár a fővárosban, akár a vidéken.

v. évfolyam

Budapest, 1898. április 10-én.

15. szám.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.	és könyvnyomdá.	Kéziratokat nem adunk vissza.

HUSVÉT ÜNNEPÉN.

(*) A béke és szeretet nagy ünnepén szívből köszöntelek hazám ifjúsága, mag ar ifjúság.

Hálaadó szent zsoltosma ének hangzik ajkain mostan minden hü kebelnek: hálaíma száll fel a hatalmas Úrnak, a nagy Alkotónak fényes trónusához.

Visszatért, déli meleg tájról tavaszthozó madársereg köszöntése hirdeti fenszóval, hogy újra kikelet, virágot fakasztó, napsugárral játszó édes szép tavasz van.

Tavasz a te ifjúságod, verőfényes ifjúságod; te vagy a bimbója annak a gyümölcsnek, melyből egykor szép hazádnak üdve, boldogsága, nagysága terem meg.

Szép virág vagy, ékes; ezer éves fának vagy te új virága. Új kikelet jöttén édes szép remény közt volt a születésed. Sokat várunk tőled!

Sokat várunk tőled, többet, mint mi tőlünk vártak jó apáink. Más korban születünk, ép ezredév végén: mi csak lelkesíteni vagyunk kirendelve, hogy utat mutassunk, hogy irányt jelöljünk, merre menjetek ti, új ezredet kezdő hazánk nagyreményű édes ifjúsága.

Ki tudja, mi vár rád, ki tudja, mit érsz meg!

A mit most megértél, ünnepét félszázad legendás multjának, majd ha egész század léssen ötven évből, látni fogod, mint lesz mesemondó ajkon az igaz valóból csodás hangon zengő hihetetlen ének.

Sok küzdelem vár rád.

Nem könnyű az élet annak, a ki tudja, mit tesz a hazaért szeretettel égni. S mi volna te benned, hogyha ez se volna? Hős apáknak vagy te kedves unokája: fentartod a hírét, mi volt negyvennyolczban; hős volt az én édes, már sirban pihenő jó apám is akkor: te csak nagyapáról beszélhetsz már mostan, — s még félszázad mulva majd az ifjúságnak csak hősről beszélnek.

Akkor is tavasz volt, Husvét ünnepére virágok fakadtak. Hazaszeretnek virága is nyílt ki minden ifjú szivben. Az a virág most is nyílik a szivekben, s nyilni fog örökké, míg csak magyar ifjú léssen e hazában.

Sokat tartok rólad, édes ifjú vérem!

Te ki jó diák vagy, te meg, a ki gyöngé, abban egyek vagytok, hogy hazát szeretni egész szíveddel tudtok. Ez az erősségünk, bizunk rendületlen bizalommal benne.

Most még csak rajongó szeretettel csüngtök a haza nagyságán, de majd hogyha üt a tettere hívó óra, tudással és vérrel egyformán adóztok. Ezt hiszszük rólatok, s ugy-e nem csalódunk?

S hogyan is csalódnánk? Ennek a hazának sosem volt kivetni való ifjúsága!

Furesa érzés szállt meg, hogy tinétek mostan ilyeket beszélek. A föltámadásról nagy idők, csodásan támadt események jutottak eszembe: elmélázott lelkem, s önkéntelen arról készített irni pennám, a mit sohse tudnék elégszer leírni, hogy az ifjúságnak a szivére kössem, soha se feledje el a haza sorsát.

Vedd tőlem szívesen most is, édes vérem!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

NAGYSZOMBAT ÉJSZAKÁJÁN.

Az óra már az éjfélt meghaladta,
S még fent virasztok némán, hallgatag.
Ott kint az ég kétes homályba vész el,
Felhő gomolyg át a felhő alatt,
Vivódva, mint a lélek gondolatja.
Kin kétkedés lidércnyomása ül.
S míg önmagával száll szörnyű tusába,
Szárnyára éjek éje nehezül.

Magam vagyok; fejem kezemre hajtva,
Bús tépelődés bántja lelkemet,
Szomjúhozom egy csepp vigasztalásra,
És — tengeréből innom nem lehet!
Előttem a szentkönyv, ez élő forrás
S fásult közönynyel nézem habjait...
Hajh!... a mivel meritemem lehetne,
Törött kehely csak, szívemben, a hit!

... Állottam én a főpap kapujában,
A Golgothán elnéztem a halált,
S a gúnykacaj a tömeg ajakáról
Mint mérgezett nyíl, szívemen talált.
Magas erénynek hát ez itt a díja?
Hát itt örökre ez a kép kísért?
Csak a kereszt a mennybe mutató fa?
Hiszünk, reménylünk: festett semmiért?

S kétségbeesve azokhoz szegődöm,
Kik őrzik a szent siron a követ;
S erősítik gögös, szemyes szavakkal,
A kétkedésben — ingó szívöket!

Fáradt fejem' a kőre ott lehajtom...
S míg bámulom a tisztuló eget:
Kétségbe vont, csodás varázslatával
A szent hajnal megüti lelkemet.

S érzem, a föld hogy összerezg alattam,
Mint nagy gyönyör terhe alatt a szív,
Fázó lelkem mélységes látomása
Megszégyenítve, imádkozni hív.
Kép kel, magasztos, kép után előttem,
S miként ha nagy, mély titkot hallanék
Köröttem győzedelmi dalba olvad,
Ujongva a teremtettség!

És hull reám csodálatos melegség:
Lebűvölően a szívet, velőt...
És arcczal ott a földre leborúlok,
A nyitott sir, a nyitott menny előtt.
A felkelő nap ott talál a porba',
Diesérve Téged, — hosszan, végtelen,
Kié a halál és kié az élet —
Én jó Atyám, én édes Istenem!

Szabolcska Mihály.

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Írták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes.

15

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A «Végá»-ról írják nekünk...

1878-ik év december havában történt. Erik húsz éves lett, s épen az első szigorlat előtt állott. Svédország, sőt mondhatni az egész tudós világ figyelme ekkor Nordenskiöld észak-sarki expedíciójára irányult. A nagyhirű tudós utazónak hosszas tanulmány és előkészület után az volt a célja, hogy az Atlanti és a Csendes-tenger között az észak-nyugati tengeri utat fedezze fel, melyet három századon át hiába kerestek.

A svéd kormány a híres-nevezetes Nordenskiöldöt bízta meg ezzel a nagy feladattal. Jó belátása szerint szervezte az expedíciót, álljon minden rendelkezésére, a mire szüksége van.

Nordenskiöld 1878 július 21-ikén indult el a «Végá»-n a tromsøi kikötőből, hogy Észak-Oroszország és Szibéria partvidékét érintve a Behring-szorosba jusson. A hajó kapitánya Palonders svéd tengerésztiszt volt, számos természettudós, geológus, orvos és csillagász csatlakozott Nordenskiöldhöz. A hajó, melyen elindultak, kettő gyártmány volt, bőségesen felszerelték mindennel, a mi az észak-sarki utazásoknál szükséges. Nordenskiöld bizton remélte, hogy augusztusban már a Behring-szorosnál lesz.

Norvégiának legészakibb kikötőjéből indultak el: július 29-ikén Novoja-Szemljába érkeztek;

augusztus elsején a Kara-tengerre, 6-ikán Jenize öblébe, 9-ikén a Tselynskin-fokig. Egy kábel-távírat, mely október 16-ikáról keltezve érkezett a «Végá»-ról, jelentette a világnak, hogy Nordenskiöld expedíciójának első fele eredményes volt.

Elképzelhetjük, hogy Nordenskiöld svédországi barátai és tisztelői minő izgatottsággal vártak minden tudósítást. Az első ilyen tudósítás csak decemberben érkezett meg. Hja, a szibériai posta nem oly gyors, mint a villamos drót. Nordenskiöld Irkutskban tette postára a levelet, s teljes tíz hét kellett arra, hogy Stockholmba érkezék.

A svéd lapok legelőkelőbbje a december 5-iki számában közölte Nordenskiöld első tudósítását.

Ennek a napnak a reggelén Bredejord nagy hévvel olvastatta a négy nagy hasábra terjedő közleményt, midőn hirtelen felugrott, még egyszer figyelmesen elolvasta azt a részt... Aztán magára rántotta a bundáját s mint a forgószél rohant Schwaryeneronához.

— Olvastad a «Végá» tudósítását? — kiáltá nagy tüzzel az ebédő ajtaját hatalmasan besapva. A doktor és Kajsa épen reggeliztek.

— Csak megkezdettem, majd reggeli után elolvasom.

— Micsoda, te még nem tudod, hogy mit ír Nordenskiöld... hogy mit ír... — kiáltá a jeles ügyvéd nagy léhhel-pélhél.

— Nem — felelé nyugodtan Schwaryenerona doktor.

— No hát hallgass ide, most mindjárt... elolvasom neked:

«Július 30 és 31-ike. Bementünk a Jogoröbölbe, s partra szállottunk Chaborovo nevű szamojéd faluban. Egy szamojéd halásztól két gyönyörű lazacot vettünk. Mikor a halász a hajóból kiszállott, véletlenül beleesett a vízbe. Nagy ügyvel-bajjal kihúztuk; hatalmasan dörzsölni kezdtük hóval... Nagy bámulatunkra láttuk, hogy tulajdonképen nem is szamojéd, hanem európai. Haja rött, orra belapult, a mellén, épen a szíve táján ez a név van tettovalva: O'Donoghon Patrick, Cynthia...»

Schwaryenerona doktor felkiáltott:

— Hallgasd csak tovább! — folytatá Bredejord.

«Nagysokára eszméletre térítettük őt. Itt tartjuk őt a «Végá»-n. Láza van és félre beszél.

Augusztus 3. A chaborovoi halász egészen jól érezi magát. Nagyon csodálkozott, mikor megtudta, hogy a «Végá» fedélzetén van; az a szándékunk vele, hogy magunknál tartjuk és tolmácsnak használjuk. Ajogolul olyanformán beszél, mint a yanke-ek, azt vallja magáról, hogy skót, s hogy őt nem O'Donoghon Patricknak, hanem Johnny Bowlesnek hívják. Novoja-Semlaji orosz halászzal jött a szamojédek földjére, s már tizenkét éve, hogy köztük megtelepedett. Az az O'Donoghon Patrick, kinek a neve a mellén tettovalva van, állítása szerint, egyik barátjának a neve, a ki már nagyon régen meghalt...»

— Megvan, ez bizonyára a mi emberünk! — kiáltott fel izgatottan a doktor.

— No úgy-e, hogy jól sejtettem, mikor a te titkos látogatód meséjét hazugságnak mondtam, mondá Bredejord. — Eltagadta, hogy O'Donoghon Patricknak hívják s newyerki szállásadójának a nevét vette fel.

A két jó barát hosszasán eltűnődött.

— Hogy ejtsük módját a vele való találkozásnak? — kérdé végre a doktor.

— A bizony egy kicsit nehéz dolog — felelte Bredejord. — Elvégre is jó tudnunk, hogy O'Donoghon Patrick él, s hogy hol van jelenleg. Hátha mindvégig a hajón marad s Nordenskiölddal visszatér, s itt Stockholmban lesz alkalmunk vele találkozni. Vagy egyebütt találkozhatunk majd vele. Novoja-Semljában gyakran járnak svéd hajók, no meg a svéd kormányknak is szándéka Nordenskiöld expedíciójának a támogatására hajót küldeni a Jenize öblébe.

Ennek a kérdésnek tüzes vitásába kezdett a két jó barát, midőn hirtelen és egészen váratlanul Erik megérkezett Upsalából. Ő is olvasta a «Végá»-ról küldött tudósítást, s rögtön hazasietett. Nagyon izgatott és nyugtalan volt.

— Tudják önök, hogy mitől félek én? — mondá a dokornak és Bredejordnak... attól félek, hátha valami szerencsétlenség történt a «Végá»-val... Gondolják csak meg, ma december 5-ike van. Nemde Nordenskiöld azt mondta volt, hogy október elején már a Behring-szorosban lesz... Ha ez a reménye beteljesült volna, ő már rég Japán vagy a Péter-Pál-szigetek körül lehetne, vagy a Csendes-oczeán valamelyik szigetéről kaptuk volna tudósítását. Irkutskból küldött távirata és levele szeptember 7-ikéről vannak keltezve... s azóta három hónap tel el, a nélkül, hogy az expedíció sorsáról valami hír érkezett volna. Kérdés, vajjon elérkezett-e a Behring-szorosba... Avagy valami baj történt? A következtetés elég szomorú, de nem valószínűtlen.

— Nos mit kellene tennünk? — kérdé aggódva a doktor.

— Csak azt tudom, hogy én olyan sokáig nem várhatok. Nekem okvetlenül látnom kell O'Donoghon Patrickot... Mindenáron látnom kell!

— De ha nem lehet! Bele kell nyugodnunk a megváltozhatatlanba.

— Talán még sem... Hátha elindulnék, hogy O'Donoghon Patrickot felkeressem... Szibériában partra szállanék, mindenütt tudakozódnám felőle, avagy a «Végá»-ról... Hogy hol jár, nem szenvedett-e hajótörést?... Hátha reá bukkannék Nordenskiöldra és — O'Donoghon Patrickra?

— Most, tél derekán?

— Hát aztán? Szibériában és a sarkvidéken pompás szánút van.

— Csakhogy mire te oda érnél, már nem találnál szánutat... Addig nyár lenne.

— Igaz — felelé Erik, ez az érv szegyet ütött a fejébe. Gondolataiba mélyedve sokáig hallgatott.

— Mindegy... Nordenskiöldöt fel kell keresni, őt és — O'Donoghon Patrickot. Ha addig élek is, felkeresem őket.

(Folyt. köv.)

Rof bírja már a kelevészt.

HÚN-MONDÁK.

A «Tanulók Lapja» számára
írta: Gaal Mózes.

Keveháza.

A mint jöttek távol napkeletről Hunor hős fia, útjokat elállta a fehér kúnok hada, el a fekete kúnoké balgatag bizakodással. Gonosz ellenség

nek, földrabló jövevényeknek tekintették. Hajh, bár ne tették volna, hajh, bár előlük sietve kitértek volna, mert nincs sebesebb áradata a kékvízű tóba szakadó nagy Etel folyónak, mint hadrontó, népigázó húnok seregének.

Mint a szél egy lehellete megbontja az oldott kéve szárait és ragadja magával pusztító forgatagában: úgy szétszörték Hunor ivadékai a fehér kúnokat, a fekete kúnokat. Ámde soványnak, szegénynek tetszett a földjük: a táltos jósló szava más országról szólott, szebb hazáról regéltek az énekmondók.

Hún-bérez kéklő ormai messzebb vannak még, felnyúlnak a felhőkig, arra fekteti fáradt fejét a leszálló nap, odateríti ki vörös bársony takaróját, mint egy könyöklőre, ha még egyszer visszatekint a földre tüzzemével Hadúr, a nagy Isten.

Fel, fel húnok érezkarú vezérei: Keve, Kadosa, Béla! Rejtsd puzdrádba csalhatatlan, süvítő nyilaidat Torda fia, hadrontó Bendegúz!

Tovább haladt a húnok serege napnyugat felé. Folyó, ha útjokat állta, meglábolták, s ha mélyebbre süppedt a fenék, tömlő-szárnyakat kötve lovaik hasára, vakmerően átúszatták. Erdő óriási szálfái rendre ledültek, fejszék csapása fölverte az éjszakának csendjét: a levegőget villámok nem hasogatták, nem mennydörgött s mégis zengett-zúgott az erdő, vést jósló a titokzatos hang: a vad megrebhent, bújt a halandó ember.

Meg-megpihentek nehéz harcok után, letörülték kardjaik vasáról a reászáradt fekete vért, nyilakat faragtak, kelevézeik hegyét műértő kezekkel vashegyre szorították.

Vidám áldomását ülték diadalmas harcoknak, s minél nehezebb volt a diadal, annál nagyobb buzgóság szállotta meg őket.

Hún-bérez magas ormán a mint felvillant fegyverök, hajnalhasadás volt épen. Hadúr mosolygása fogadta őket. Ezernyi-ezer sugarat vetett a tágas rónára, mely beláthatatlan messziségben terült el napnyugatra, napkeletre. Messze, messze, hova ember szeme, még ha a saséval vetekedik is, el nem hatolhat, két kigyózó folyam hömpölygeti ezüst vizét. Emitt napkeletre támad az egyik, isten tudja, hol a másik. Itt találkoznak hosszú útjuk végén, itt ölelkeznek, mintha édes testvérek volnának.

Haj, micsoda föld ez!

Álmában sem láthat ennél szebbet a halandó ember. Végig siklik rajta a szem és be nem telhetik merő édes gyönyörűséggel; ezen a sikságon, ha majd felütik lengő sátraikat, maga Hadúr is, a nagy isten, legeltetheti rajtuk szemét. Bársony fübe harap a kövér göboly, iramodó széllel versenyt fut a paripa, lankás domboldalon békésen legelész a juh.

— Ez a föld! Ez a föld, melyről esodaszép éneket álmodott Hadúr felkentje, ott a kékvízű tó partján! — kiáltottak fel a vezérek, s karjaikat az ég felé emelve hálát adtak a húnok istenének, ki megsegíté őket, hogy ide érjenek.

Virágok fakadtak a völgyben, harmattól csillogott minden fűszál és egy árva felhőske sem zavarta meg a menny boltozatának tiszta kékjét.

Csak amott nyugaton, a nagyobbik folyón túl kerekedett sötét felleg, fergeget igért, úgy

gyült, gyülekezett, kelet felé hömpölygött, csattogtatta szárnyait, mint fene nagy madár, melynek szárnyalebentése árnyékot vetett a földre.

— Hires nagy királynak országa van ottan — magyarázta egy rab. Veronai Detre az ura, kinek híre-neve messze földet bejárt. Ő maga nem lakik ott, de van, ki helyette fogja a gyeplőt: herulok, gótok, longobárdok, sok vitéz nemzet uralja, úgy hívják: Makrin. Koczkakövekből rakott, magas házban lakik és a várost is magas fal veszi körül. A várost úgy hívják, hogy Potencia.

Szóltott erős Keve, húnok kapitánya:

— Mondod, övök az ország, túl a nagyobbik folyón: azt mondom én, hogy most még az övök, de nem lesz az holnap; mondod, köházban lakik: annak a köháznak nincs olyan erős alapja, mint a mi sátrainknak; mondod, erős fal védi a városát: kő kövön nem marad abból a városból.

Súlyos szavak voltak, merész szavak voltak, a mit Keve mondott, húnok kapitánya, de nem akadt egy is húnok seregében, száznolez nemzetség közt, ki ne hitte volna, hogy szavát beváltja.

Bendegúz, Torda hős fia, nagy nemzetség feje, maga köré gyűjté három dali fiát: Rofot, Budát és Etelét, hogy tanítsa őket hadi mesterségre. Mert ki nagyralátó, s kire Hadúr nehéz munkát biz majd, illő dolog, hogy jó eleve tudják, minő a zivatáros élet. Gyermekek még mind a hárman, de hamar váltja képét az emberöltő, unokák ösökké hamar cseperednek.

Rof bírja már a kelevészt, Buda játszik a karddal, s Etele, a legifjabb odabékél atyja térdéhez s hallgatja... hallgatja hadrontó Bendegúz meséjét...

Ezalatt pediglen Makrin szedi rendbe hadi készségét. Gyűlnek a gótok, gepidák, állatbőrös pajzsukhoz verik kardjukat a herulok, szürek; Százhalom tájékát, Potencia táját ellepi hadi nép. Mind együtt vannak már, kiket parancsoló szóval igazgat Makrin, most várják szász Detrét, a nagy urat, a melungok fejét, ki a nagy hü-hóra, segítségkérő rimánkodásra elindult nagy hada élén Potencia felé.

— Nosza, húnvadászat lesz belőle — mondá — nem egyéb e tréfa.

Bizakodott szörnyen gótok hires népe:

— Imhol bástyafalat von közénk az isten, vízből van ez a gát, Duna habja megvéd a hún-esorda ellen.

Haj rá, haj! Vigan is voltak mind a hányan,

sátrakat ütének Potencia táján. Trombiták harogtak, diadalmas ének levegőt reszkettetett, s járt a boros kupa, kézzől-kézre adták.

— Igyál, szolgám, igyál! — biztatgá Makrint hűbéres királya, Veronai Detre. Tréfa lesz a hajsza, vagy csak merő játék, mely reánk vár itten. Hajlóban már a nap, alhatunk nyugodtan. Őrszem se vigyázzon.

Vigan voltak mindők, hogy is ne lettek volna vigan, nyári éjszakának nincs oly fagyasztó hidege, mely hidat verne egy rövid éjen át a Duna hátára. No meg mese-beszéd, mit kósza hír terjeszt a hún vitézségről. Szopós gyermek ijed meg tőle, nem harc-edzett hősök.

Pedig a mi történt, nem is kicsiség az. Reám hallgassatok, elbeszélem sorba, sem hozzá nem teszek, abból el sem veszek.

Mikor leszállt az éj, s hold, csillag elbujtak felhőtakaróba, túl a másik mezőn, hol a hűnt sejtették, de szemmel nem látták, neszt alig is keltve, óvatos léptekkel közeledett Keve, közeledett bizony a széles Dunához.

Itt megálljunk — mondá, hogy a parthoz értek. — Soha míg a világ, ez az öreg folyó nem ivott bort, nohát igyék hún-barátságból, adjunk neki annyit, a mennyi tömlőnk van, s a mennyi bor szorult nagy hasú tömlőkbe.

Ihatott a Duna hún-tömlőkéből bort eleget. Kerekedett aztán jó kedve is attól, csakúgy dőlincgözött kétágas partja között.

Osztég ló hasára kötötték a tömlőt, az léssen lovaknak vízben emelője, alá nem sodorja Dunavize árja. Minden hún vitézből lett egy-egy gyors esolnak. Bezzeg nem kellett híd, átkeltek a nélkül is mind a hányan voltak Keve emberei.

A többit rábították elpattanó nyilra, suhogó kardélre, repülő dárdára. Nem is támadt a nap, reggeli szürkület köde ült a tájon, mikoron felriadt Detre, Makrin népe harczi nagy lármára.

Tétova szaladtak, fegyvert előkaptak, lovak nyerítése, haldoklók hörgése töltötte meg a levegőt.

Összegomolyodtak, Tárnokvölgye ilyet még soha nem látott. Mintha minden fűszál emberré nőtt volna, oly sűrűn ellepték nagy messze a sikot. Halom-halomra nőtt ember-holttestekből, gazdátlan paripák nyihogva száguldtak, ki féket vessen a szájokra, messze volt a gazda: Odinhoz kívánczozott, vagy Hadúrhoz szállt lelke, hogy földi életét folytassa, hűvös berkekben vadat üzzön, s szolgáljanak neki, a kiknek életét itt lenn kioltotta

(Folyt. köv.)

A KIS GYULA LECZKÉJE.

A virágok szomjasak voltak. Egy csepp eső sem esett és mindnyájan olyan szomorúan hajták le fejeiket, hogy megesezt a szívem rajtuk. A máskor oly vig kis hajnalok és százszorszépek elbújtak a fű alá. A hosszú, komoly liliomok még hosszabbaknak és komolyabbaknak látszottak, a gyöngyvirágok elfeledtek harangozni, és mert a virágok búsak voltak, búsak voltak a madárkák is, és egy árva dalocska sem jutott eszükbe. A pillangók pedig körülnéztek egy harmatepp után; azután rúntak a virágokra és szárnyaikat lecsüggesztették. Roppant szomorú társaság volt, az bizonyos.

Akkor jött haza a kis Gyula. Igazán jó fiú volt az a kis Gyula. Úgy szerette a virágokat; óráig elüldögélt mellettük és belebámult piruló, színes kelyheikbe. Mindenesetre jobban szeretett a virágokkal bibelődni, mint iskolába járni s olyan dolgokat magolni, a mikhez nem is értett. Azért az öreg, hosszú kabátos professzor azt szokta felőle mondani, hogy nem viszi semmire. De ahhoz a professzor nem értett, azt jobban tudták a virágok. Bezzeg ők váltig hajtogatták, hogy igen sokra viszi, és így gondolkoztak a madarak, a bogarak és pillangók is, azok pedig csak többet érnek, mint egy vén hosszú kabátos professzor. A mint a kis Gyula hazajött és a virágokat iszomorúaknak látta, nem tudta hamarjában: megöntözze-e a virágokat, vagy megtanulja-e a leczkét?

— Öntözd meg a virágokat! — susogott fülébe a szellő.

— Öntözd meg! — zizegtek fölötte a vén hársfa lombjai.

— Öntözd meg! — csicseregte a kis ökörszem.

Erre a kis Gyula eldobta könyveit és az öntözéshez látott.

És a virágok felrisszítva emeltek fel fáradt fejcskőiket s kezdtek egymással enyelegni, a pillangók ismét kelyheikbe ültek, susogva édes szavakat, szíva édes mézet; azután körülrepdesték őket és a madarakkal együtt javában udvarolgattak. Gyula pedig addig öntözgette, öntözgette, míg belefáradt.

Alig ment be Gyula, midőn a virágok aranykoronás villjei kiröpültek a kelyhekből s elkezdtek táncolni a madárkák dalára, olyan szépen, olyan kecsesen, hogy magam is köztük szerettem volna lenni.

Míg ők így mulattak, szegény Gyula szobájában vakarta a fejét. Roppant gondot adott neki az irodalomtörténet, melyet holnapra meg kellett volna tanulnia s eszébe jutott a professzor legdühösebb haragjában, midőn Cicerót szokta czitálni, s már ennek a névnek az említésére is a hideg kezdé borzongatni hátát.

De hiába! Mindenki aludt már a háznál, gyertyája nem volt, s így le kellett feküdnie azzal a roppant gonddal szívében. Mindjárt el is aludt.

Azonban nemcsak Gyula aggódott leczkéje miatt, künn a virágoknál is arról folyt a beszéd. A szellő elbeszélte nekik, hogy Gyula még nem tudja holnap leczkét, és a virágok roppant megijedtek, mert tudták, hogy büntetésül nem kap ebédet, s azonkívül még tizenkét latin közmondást is kell könyv nélkül megtanulnia.

— Ezt nem engedjük! — mondták a virágok.

Midőn Gyula elaludt, a villik beszálltak az ablakon, rúntak az irodalomtörténetre, mely az asztalon feküdt, s az azonnal elbeszélte nekik Gyula egész leczkéjét.

A mit elbeszélte azonban olyan száraz volt, hogy a virágok ismét szomjasak lettek, — de még ezt is eltúrték Gyula kedvéért, és midőn már mindent tudtak, odalebegtek az ágyhoz. Gyula füle köré gyűltek és susogni kezdtek.

Most lássuk, mit álmodott Gyula.

Alig aludt el, midőn már az öreg, hosszú kabátos professzort ott látta az ágya mellett állni és kabátja olyan hosszú volt, hogy egész uszályt képezett.

— Servus amice — szólt a professzor és Gyula fölkelte, megfogta a hosszú kabát végét, mely a földön hevert s fel kezdtek emelkedni. Mindig feljebb, feljebb szálltak, a felhők esupa fehér kövekkel kirakott utak voltak, s mind közelebb, közelebb értek az éghez.

Ekkor észrevehette Gyula, hogy az ég, nem mint földrajzából tanulta, pusztá levegő, de pompás, illatos rét, szállongó, szellőringatta fűvel, továbbá észrevehette, hogy a csillagok nem az említett földrajz szerinti világok, hanem a legfényesebb, legtarkább virágok, illatos, üde kehelylyel.

A virágok énekeltek, minden fűszál zengett és a szellő fölöttük dalolt.

— Botanizáljunk amice! — szólt a professzor és megálltak egy virág előtt.

Nagy, pompás, lilimalakú virág volt az, tarka fényű kehelylyel.

Gyula belenézett a kehelybe. Mélyén harmatgyöngy ragyogott, melyben mint egy tükörben, vonult el kép-kép után. Fényes seregeket látott, görög jelmezben, fölöttük istennők szálltak ihletve és sújtva, a virágból harezriadal hangzott; azután két hős küzdött egymással, fegyvereik csillogtak, az egyik elesett; gyászdalok hangzottak a kehelyből. Feltűnt egy királyi palota aranyfényű tornyokkal. Fehérlő oszlopai alatt egy szép nő tördeli kezeit és tépi arany haját. A királyi palota lábainál égő város terül el, az utcákban vér foly, mindenütt üldözött szökevények, vagy halálra eltökélt küzdő hősök. Űzik egymást a képek. Görög hajósok a végtelen tengeren, édes ajkú, aranyhajú syrének, egyszemű óriások tarka tömkelegben vonultak el Gyula szeméi előtt.

— Hogy hívják ezt a virágot? — kérde végre Gyula.

— Homér! — susogott a professzor.

És tovább mentek.

Megálltak egy fa előtt. Ágai szivárványok voltak, melyeken apró képű, csillogó szemű kis koboldok ugráltak fel s alá, a méla holdfény ódon erkélyszobába világított, melyben két ifjú alak ölekezett. Egy másik ágon aranykoronás villik táncoltak a hús erdő sűrűjében, szárfüles emberek baklábbal tarkították a tömeget, s odább három rüt nő kevert egy sajátságos italt, míg száraz ajkaik tompa átkokat mormogtak. Másutt meg biborszínű virágok nyitották meg csodás kelyheiket a fénylő napsugárnak, s belőlük angyalszép nőfejek hajlottak ki, énekelve szerelmi dalokat, nem messze onnan szivárványos ágyon koporsót vittek s benne egy virágokkal koszorúzott lányka feküdt. Mély bús sóhajtás húzódtott keresztül a légen — Ophélie!

Gyula meghatottan s kérdőleg tekintett a professzorra.

— Shakespeare! — susogott az, és tovább mentek.

Óriási tea-rózsa előtt álltak meg, melynek mélyéből égető sugarak áradtak szét, míg levelein csillogó képek vonultak el. Arabok nyargaltak a sivár pusztán, szép keleti nők, himezett kaftánokban táncoltak pálmák alatt, vagy nyugodtak selyem kereveteken, biboros gránátalmákat harapdálva. Csendes tavak terültek el, kéklő habjaikon ringatózó lótoszokkal, s a lótoszokból bűbajos arczok integettek, hajlottak egymáshoz s égő csókokat váltottak a csillagos keleti éjben. Ott férfiak ültek asztal körül, megénekelve a bor és szerelem mamarát, előttük aranyos billikomok, s azokban bor helyett láng, mélyükön varázsos nőszemekkel és folyton hangzott az elragadó, mámorító dallam.

— Hafiz! — suttogott a professzor és ismét tovább mentek.

Most egy biboros vadrózsa előtt álltak meg; kelyhéből sajátságos bús dallamok ömlöttek s mélyén csodás képek vonultak el, fényesen és elmosódva, zilált ragyogó vonásokkal. Pusztá volt ott, végtelen pusztá, a hold lenézett reá és keskeny ezüstös érben fürdött meg, mely keresztül folyt rajta, szellő susogott a sárguló fű fölött, susogott örökszép dalokat.

Minden néma volt s a némaságban hang, minden csendes és a csendben dallam. És egyszerre csak a messziségből áthangzott egy bús, lelketrázó dal; furulyaszó volt, csendes és szomorú, mint egy elégia. Az is elhangzott. Fényes seregek tüntek fel, nemzetiszín zászlókkal, ihlett, elragadó harczy dalok hangzottak a kehelyből.

Ott egy síremlék állt, mellette könyező lantos génius és minden köny, mely reá esett az oszlopra, kővé vált, vakító fényes gyémántta. És a génius megpendíté lantját s az ének felhangzott az éghez, angyalokat hívta le segélyül, lehangzott a sírok mélyébe, felébresztve a halottakat. Pannónia állt az oszlopon. Petőfi! susogott a professzor és tovább mentek. És mentek virágtól virághoz és a vén professzor ajkáról hullott név név után, mint egy gyöngysor.

— Elég lesz amice! — szólt végre a professzor és Gyula lejjebb szállva, ismét csak csillagokat látott, fénylő csillagokat, kék fellegtelen égen.

Másnap a kis Gyula nem is gondolt lezckéjével, hanem gyorsan felöltözködött és iskolába ment.

— Sok szerencsét! — intettek a virágok az úton.

És a madarak is ezt csiripolták.

— Sok szerencsét!

És Gyula köszönetetett erre is, arra is, pedig nem is értette, hogy mit mondanak. Az iskolában pedig «kitűnőt» kapott, s csak azon csodálkozott, hogy a vén professzor sehogy sem akar emlékezni a mennyei útról. De Gyula nem felejtette el azt, a míg élt, s az irodalomtörténetnek az a része, melyet akkor meg nem tanult, az egyetlen volt, mely fejében megmaradt.

Wohl Stephanie.*

A szent asszonyok Krisztus sírjánál.

Képünkhez.

A feltámadás hite csaknem minden nép hagyományában megvan, feltalálható az a népmesékben s a költők regéiben egyaránt. Nem is csoda. A halál rejtélyes ténye borzalommal tölti el az embereket s a remény szívesen fogadja a költői vigaszt, hogy a halál az álom testvére, s minden szenvedésért kárpótlást ígér abban a jövőben, mely a feltámadás után ígérkezik. De talán sehol sem alkotja a vallásnak oly lényeges részét a feltámadás hite, mint a kereszténységben, mely hívőinek buzgalmat és lelkesedését a túlvilághoz kapcsolja.

Krisztus feltámadása, a mint azt a szent könyvek elbeszélnek, nemcsak az egyéni életének csodás mozzanata, de ennek a vallásos életnek is fő ereje. A vallásos költészet és művészet kiváló előszere-

* Mutatvány Wohl Stephanie *Begék* címen a Franklin-Társulat kiadásában megjelent kötetéből. Ára remek díszkötésben 3 forint.

tettel is foglalkozott mindig Krisztus feltámadásával a kereszténység történetének minden korszakában.

A modern költészet és művészet nem szűnik meg újra és újra visszatérni a feltámadás nagy eszméjéhez, melyben a keresztény vallás istenemberi megalapítójának megdicsőülése mellett az eszmék diadalát is ünnepli.

Az újabkori vallásos festészet kitűnő képviselője, a francia *Bouguereau* egyik festményéhez szintén Krisztus feltámadásából merítette tárgyát, poétikusan és mély érzéssel. Nem magát a feltámadás jelenetét festette le, hanem azt az ünneplés, megható pillanatot, mikor a szent asszonyok, a fájdalmas anya és társnői, húsvét kora reggelén elmennek a sírhoz, hogy ott imádkozzanak, s egyszerre fényesség támad a sírboltban és angyal adja tudtokra, hogy az Úr feltámadott.

De a húsvét nem csupán a vallásos elmélyedés ünnepe. A feltámadás ünnepével együtt jár a tavasz ébredése is. A fák rügyei kizöldülnek, a verőfény meleg sugarakban ömlik alá. A komor bójtnak és a nagy-hétnak vége. A legvallásosabb ember is átadhatja magát az örömmek, a mulatságoknak. A nép megújítja régi szokásait, előveszi mulatságait, hogy úgy üljön meg az ünnepeket, mint apái. A nélkül nem is volna igazi húsvét.

PIROSTOJÁSOK.

Régesrégtől fogva divik az a szokás, hogy húsvét második napján festett, himes tojással ajándékozzák meg egymást az ismerősök, barátok, rokonok; kiváltképen a gyermekek azok, kiknek ebben legnagyobb részük van. Ha a krónikában lapozgatunk, azt találjuk, hogy a tojás már réges régen majd minden népnél jelentékeny szerepet játszott.

A történet előtti idők mondái szerint az egész mindenség a *világtojásból* keletkezett. Már a hinduk vallásos szent könyveiben, a Védákban nagyban szerepel a tojás, s mint jelképi ékesség ott található az ősi egyptomi sírokon, nemkülönben a zsidó zsinagógákban s a török mecsetekben, sőt maga a keresztény egyház is fontos helyet jelölt ki számára; nem tekintette ugyan a teremtés, hanem inkább a megváltás jelének.

A Germánia éjszaki részén lakó ó-szászok a tojást a természet újraébredő életének jelképeül tekintették és a világosság, illetőleg a tavasz istennőjének, Osterának tavaszi ünnepélyein tojással ajándékozták meg egymást. Hasonlót hittek és tettek az ó-korban a perzsák is újévök beköszön-

A SZENT ASSZONYOK KRISZTUS SÍRJÁNÁL.

tével — mely mindig a tavasz első napjával kezdődött — a *kosünnepély* (Nev ruz Hamal) alkalmával.

Tudvalevő dolog az is, hogy a keresztény vallás

buzgó terjesztői is mindenütt, a hol az új hitet hirdetni megjelentek, alkalmazkodtak a régi nemzeti hagyományaikhoz szívósan ragaszkodó népek szokásaihoz és sokat tartottak meg azokból, a

mennyire azok a keresztény vallás szellemével össze nem ütköztek. Természetes, hogy e népszokások csakhamar új mezbe öltöztek és a pogány szokások hova-tovább háttérbe szorultak és lassan-lassan eltűnédeztek.

Németországban régebben a húsvét nem volt más, mint Ostera pogány istennő tiszteletére szentelt ünnep, sőt a húsvétot is ez istennő után nevezték el *Ostern*-nek: Ostera ünnepének.

De nemcsak Európa északi, hanem déli részében is nagy szerepet játszott a húsvéti tojás.

Itt e nevezetes ünnep megülésére alkalmat nyújtott a dioszkurok, Castor és Pollux születésnapja, kiknek ez ünnepen tojással áldoztak. A rege ugyanis azt mondja róluk, hogy azon tojásból szarmaztak, a melyet Leda mint hattyu költött ki. E nap nagy ünnepélyességekkel volt összekötve: versenyfutással, birkózással és egyéb multságokkal. A legnagyobb pályadíj egy arany vagy ezüst tojás volt. A szobákban, mezőkön, kertekben eldugták a húsvéti nyúl tojását, s tréfa, bohókodás és vig zene hangjai közt keresték meg. A kereszténység is adoptálta e tréfás tojáskeresést, s még most is divik ez kivált a németeknél, sőt még azon babonás tréfás hit sem halt ki egészen, hogy az a hajadon, ki a kertben a jól eldugott és koronával ékített pirostojást legelőször megleli, az még ugyanazon év folytán férjhez megy, vagy legalább megtartja kézfogóját.

A tojásfestés eredete régi korban gyökerezik. A zsidók már Gósen földjén való tartózkodásuk alkalmával ismerték és páska-ünnepkor mindig szívesen látott vendég volt asztalukon. A festést vereshagyma héjával eszközölték.

Hogy e szokás innen szivárgott át a kereszténység húsvéti ünnepébe is, az több, mint valószínű. Itt azonban sokkal nagyobb jelentősége volt, a mennyiben nemcsak egyszerűen befestették, hanem rápingálták egyszersmind Krisztus kinszenvedésének jelvényeit is: a keresztet, a szöveget, a fájdalom nyilával átszúrt vért szívét; — vagy a bárányt a békeség zászlójával, galambot, palmagat stb.

A húsvéti tojásnak azonban van még egy más, sokkal mélyebb értelmű jelképi jelentősége is. A tojás tudniillik — a régi pogány népek nézete szerint is — képe egy még csirájában eltemetett, majdán keletkezendő új életnek; szimboluma egykori feltámadásunknak és porladozó testünk újjászületésének. A későbbi századokban a tojás a papok, segédlelkészek és egyházi szolgák egyik jövedelmi forrása volt; húsvét táján köteleessége lón minden

hívőnek a reá kivetett tojásmennyiséget papjának átszolgáltatni rajta, ellenkező esetben törvényes úton hajtották be e különös adó-nemet. Így például a reformáció első éveiben Szászországban és Magdeburgban, melynek lakói protestánsokká lettek s volt lelkészeiknek vonakodtak az őket illető tojásmennyiséget átszolgáltatni, beekzekváltak a tojás-adót. A mi a húsvéti pirostojásokhoz kötött nagy örömet illeti, ennek oka a régebbi időkben szokásos szigorú böjti parancsokban kereshető. Ismert dolog, hogy régebben a 40 napi böjt tartama alatt meg volt tiltva nemcsak a húsételek élvezete, hanem a tej, vaj, sajt és tojás is, ez utóbbi kiváltképpen nagy tápláló ereje miatt. Nagyon érthető tehát, hogy a húsvéti ünnepek megérkezésének mindenki nagy örömmel nézett elébe, s az öröm általános volt a hívők közt, hogy az izletes, tápláló s ép ezért oly rendkívül kedvelt eledelt ismét élvezhetik.

Innen igen könnyen megmagyarázható, mi volt az oka annak, hogy e korban épen a tojás volt az a kedves ajándék, melylyel egymásnak kedveskedtek, s a mely szokás maig is fennmaradt.

1550-ben Gyula pápa megengedte, hogy a tojás a böjti ételek közé fölvéssék, a hívők nem csekély örömeire.

Az a nevezetes szerep, melyet a tojás mindenütt és minden időben játszott és játszik még korunkban is, nem tulajdonítható egyedül azon szimbolikus jelentőségnek, melylyel fölruházták, hanem roppant hasznavehetőségének is.

A tojás és a tojásételek már a legrégebbi korban az étkezés egyik legfőbb tárgyát tették. A római inyenczek nem is képzelhetek lakomat főtt tojás nélkül. *Ab ovo ad malum* (a tojástól az almáig): ez a példaszó is megerősíti ezt, s Latiumban például minden valamire való ebéd tojással kezdődött s almával végződött.

Mint hajdan, úgy most is a világ legkedveltebb ételei közt foglal helyet a tojás. Itt is azonban, mint sok egyébben, a mi kedves czopfos kínai testvéreinknek egészen más, eltérő, bizarr izlése van. Ők szintén felette kedvelik a tojást, de hogy mennyel pikánsabb legyen, a földbe ássák s ott hagyják két hónapon át, míg tökéletesen megrohadt s vagy ezt, vagy már egészen kotlós tojásokat használnak kedves nemzeti eledelük készítésénél. Valahány ház, annyi szokás!

Még mai napság sincs hossza, vége az örömmnek a pirostojások napján, ép úgy, mint egykor a dioszkurok ünnepe alkalmával a régi Róma falai közt.

Rómaszéki.

A szabadságharcz költészete.

A *Tanulók Lapja* számára írta Kúfí Zsigmond.

VI.

A szabadságharcz küzdelem mindenekelőtt magával ragadó heve Petőfit a harezterre vitte, a mely meghozta neki a halált, a melyet a költői extasis pillanataiban sóvárgott. Hogy maradhatott volna ő békés otthonában, kinek lelke alig tudja bevárni a csatajel felharsanását, hogy maradhatna a boldog és csendes családi tűzhely melegénél, mikor a forradalom vihara már kitört?

Az 1848-ik év szeptemberében felkötötte a kardot, hogy ne csak eszméivel és lángoló dalaival szolgálja a haza szent ügyét, hanem karjának erejével és hősi szíve vérenek ontásával. Sitt önkénytelenül lelki szemek elé állítja a kardnak és lantnak másik hőst, a dicső Zrínyi Miklóst, a ki csakúgy, mint ő, a nemzet szabadságáért küzdött — s mint a hagyomány hirdette — ennek is lett áldozata.

Petőfi nem volt jó katona, a szív köznapi értelmében; lelke sokkal féltelenebb és szabadabb volt, semhogy a katonai vasfegyelem határait a kellő tiszteletben tudta volna tartani. De a mint megtalálta a vezért, a kinek egyéniségében azonnal felismerte a rettenthetetlen vonásokat, nagy szívének minden vonzalmával ragaszkodott hozzá, Bemhez, a szabadság régi bajnokához, a ki boszúálló fényvel járt előttük, mint Osztrólenka véres csillaga. Petőfi tudatosan vagy tán öntudatlanul módfelett féltékeny volt, és csak nagy ritkán ismert el valakit egyenrangúnak, s még ritkábban nála nagyobbak. Kossuth, Görgei, Damjanich nem ihlették lantja húrjait, de Bem nagyságának három költeményében is hódol, s mint Isten előtt, meghajlanék térde:

Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!
Lelked nagyságát könnyes
Szemekkel bámulom.

S másutt:

Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Boszúálló fényvel jár előttünk
Osztrólenka véres csillaga.

De mikor ez a csillag, a kinek lelkét Hunyadiéhoz hasonlónak mondja, feltűnt, a magyar szabadság ügye már lehanyaglófélben volt; nem sokkal előtt *Vesztett csaták és csúfos fátások* és csak a remény van meg, hogy az ellenség s nem önön kiömlő vérünk lesz a vörös tenger, melyen

átmegyünk; az a hit, hogy a régi szentek földült szobraiból új dicső szentegyház épül, hiúnak bizonyult már akkor, a mikor

A Kárpátoktól le az al-Dunáig
Egy bős üvöltés, egy vad zivatar!
Szétszórt hajával, véres homlokával
Áll a viharban maga a magyar!

s a vihar szele meghozza a vézmadarakat, az undok, éhes hollókat, a kik lakmározni szeretnének a magyarság halotti testén.

S a vézmadarak e gyászos hangja annál borzasztóbb, mert Európa csendes, újra csendes s nincs zaj, csak a lánczok csörgése, csupán a magyar kezében cseng a kard, és csak *A vén zászló-tartó* kezében lobog még diadalmasan a szabadság zászlója; de már konganak a véz-harangok s hiába lett olyan minden ember, mintha Zrínyi Miklós unokája volna, (*A nemzethez*) hiába üzték az ellenséget a honvédek, mint a szélvész a széjjel szagatott rongyos fellegeket, s hiába énekelhette büszkén a honvéd:

Honvéd vagyok: mikor nevémet kimondom
— Mi tagadás benne —
Egy kis büszkeségnek ragyogó szikrija
Szökken a szemembe,
Egy vagyok a végre feltámadt magyar nép
Győző seregébül,
Én is segítetttem koronát leütni
A király fejéről: (*Honvéd*)

hiába tette a magyarok Istene világdöntő haragját fegyvereik élére, (*Föl a szent háborúra*) mégis felvirradtak a rémes napok, *A szörnyű idők*, a melyekről valaki

Ha elbeszéli úgy, a mint
Megértük ezeket mi mind:
Akad-e majd,
Ki annyi bajt
Hígyjen, hogy ez történt?
És e beszédet nem veszi
Egy örült, rémülés teli,
Zavart ész meséjének?

Nem, nem annak vesszük, hanem nemzeti nagyságunk, erőnk és dicsőségünk örök epopoeájának, a melyből diadalmasan s megifjúlva emelkedett ki a magyar nemzet és magyar szabadság.

VII.

A forradalmaknak egy érdekes és lélektani kutatásra becses jellemző vonása az, hogy teljesen elütő gondolkozású, különböző eszme-életű és foglalkozású embereket egyetlen közös gondolat-

ban és czélban egyesít. Ez adja meg nyitját a forradalmi énekek rendkívüli hatásának és hatalmasan bizonyítja azt is egyúttal, hogy a zene hozzátartozik a költészet lényegéhez, mert igazi elementáris hatást csak a kettő együtt tehet s így bizonyos tekintetben a költészet elsatnyulását és gyengülését idézte elő az a körülmény, hogy a szöveg külön vált a dallamtól, s a zeneiséget csak az arányos tagolódásban tudta megtartani.

Annyit bizonyára el lehet mondani, hogy a francia forradalom a Marseillaise nélkül nem lett volna, a mi tényleg lett. Dallamának minden hangjában tűz, lelkesedés és hev lobog, a mely észvesztő fellobbanásaival mindenre rávehet bennünket.

A magyar szabadságharcnak ilyen hatalmas s egyetemesen lelkesítő dala nem volt. Alkalmas szövegnek nem voltunk hiányában, hiszen ott volt Petőfi Nemzeti dala, a mely visszaterő s hullámzó refrainjével, szárnyaló gondolataival s ódai lendületével méltó és hivatott kifejezője lett volna a nemzeti közérzésnek. De a milyen hatalmas hirdetője volt a szabadságnak a dal szövege, olyan silány és kifejezetlen volt a zene, melyet Egressy Béni irt hozzá. Petőfi esatadalt, igazit csak kettőt irt: *Csatadal s Csatában*. Ám az váltakozó soraival, erőteljes refrainjével, pattogó verselésével mérhetetlen hatású lehetett. Szinte kihallik belőle a golyó süvítése, kardnak csengése s látszik a véres, szakadozott lobogó, melyen csak ez az egy szó áll: szabadság, s

Ha lehull a két kezünk,
Ha mindnyájan itt veszünk is,
Előre!
Hogyha el kell veszni, nosza,
Mi vesszünk el, ne a haza,
Előre!

A másik tán kevésbé hatásos, de rajta van az idők bélyege, a melyben termett.

Petőfi forradalmi lyrájának tárgyalt és ismeretett termékei a nemzeti irány exclusiv követőjének mutatják; mintha nem ismerne más népet, s a melyet ismer, a magyarhoz nem fogható, mert hiszen, ha a föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta. De egyetlen eszme előtt leomlanak a nemzetiségi korlátok, a mely a maga fenségében mindenütt diadalmaskodik: a világ-szabadság. Költeményeiben gyakrabban szól róla, s a forradalom zaja sem tudja elfojtani e gondolatot, sőt talán erősebben érvényesítette. Azt írja egy helyt, hogy úgy érzi, hogy Rómában

Cassius lett volna, Svájcban Tell, Párisban Desmoulins. Arany Jánoshoz irt levelében:

... Én a
Lant idegibe kapok, s vad tüzzel zengi el ajkam
Harsány hymnusodat százszor szent égi szabadság!

Az egy gondolat bánt engemet mint a világ-szabadság tusájában elesett hőst festi le magát, de az események fordulata egy időre azt mutatta, hogy béke és szabadság együtt is lehet, s akkor énekelte:

Nagy idők. Beteljesült az Irás
Jóslata, egy nyáj, egy akol
Egy vallás van e földön: szabadság.

De a szélesend csak pillanatnyi volt, s a vész utána annál nagyobb erővel tombolt, s hullámai elsodorták őt is magával. Azonban még előbb kiöntötte lelkét egy elbeszélő költeményben, *Az apostolban*, a melynek alapeszméje és hangulata erősen cosmopolitikus színezetű, s épen annyira subjectiv, mint a forradalmi napokban keletkezett más elbeszélő költeményei, pl. balladái. Lázás napok sodró áradata nemcsak önönmagával hozta néha meghasonlásba, hanem azokkal is, a kiket tisztelt és szeretett. De mindezt s általában forradalmi költészetének valamennyi sajátosságát megérthetjük a maga adta jellemzésből:

A tettek vágya, tettek ereje
Mint vad patak,
Foly rajtam át, a melynek habjai
Szilaj morrijjal a mélybe omlanak,

s ez az ár sodorta oda a csatátérre, a hol fiatal lelkét visszaadta a természetnek, a melyből vétetett; és emlékezem Jókai szavaira, az a buta kozák, ki Petőfit leszurta, egy egész templomot ölt meg, tele istenséggel. (Folyt. köv.)

IRODALOM.

Színművek könyve, írta Dr. Boros Gábor deési igazgató. Jeleztük már e könyv megjelenését, most, hogy előttünk fekszik, szívesen ismerjük el, hogy ügyes dolog. A könyv célja az, hogy az olvasó főleg a színirodalom termékeinek tartalmát ismerje meg hű, de lehetőleg rövid kivonatokban. Így kerültek bele Bessenyei Atilla és Buda tragediájával meg Corneille Atillája; Jókai: A szigetvári vértanú, meg Körner: Zrínyi; Gaal: A király Ludason, meg Szent-jóbi: Mátyás király; Vörösmarty: Salamon, meg Váradi: Charitás; Plautus: A bögre, meg Molière: A fősvény; Madách: Ember tragédiája, meg Goethe: Faust stb. Annyi haszna van e könyvnek, hogy az irodalomtörténet tanításánál lehet utalni e tartalmakra, a melyekből a tanuló összehasonlításokat tehet tárgyi tekintetben, mert elvégre nem kívánhatjuk, hogy mindent eredetiben olvasson, de legtöbbször, ha akarná, sem tehetné, mert nincs módjában mindent

megszerezni. Szerettük volna az Akadémia pályázatain megkoszorúzott darabok tartalmi kivonatait is látni, s valóban nem szívesen látjuk, hogy Somló Sándor neve és darabjai hiányoznak a gyűjteményből. Hiszszük, hogy mivel ez a füzet csak első része e vállalkozásnak, a második részben bizonyára a jutalmazott darabok is benn lesznek. — A 213 lapra terjedő könyv Deesen, Gálócsi Samu könyvkereskedésében megrendelhető 1 frt 20 krért.

Az 1848—49. szabadságharcz vértanui, írta Dr. Vajda Emil. A szabadságharcz félszázados évfordulója alkalmából készült ez a 152 lapra terjedő munka, mely két részre oszlik, az elsőben Batthyány Lajos első magyar miniszterelnök élettörténetét, a másodikban a tizenhárom tábornok jellemrajzát és halálát írja le. Elismerjük, hogy nemcsak leírja, de lelkesen írja, hiszen másképen mi értelme volna kiadásának. Nem vagyunk hivatva e könyvről beható kritikát mondani, azt azonban kiérezzük belőle, hogy szerzője az ifjúságnak szánta, hiszen azért küldötté hozzánk, hogy e lap hasábjairól e könyv létezéséről tudomást szerezzon ifjúságunk. Mivel sem az ára nincs megjelölve, sem a kiadó neve nincs a könyvön, az érdeklődőket a győri főreáliskola igazgatójához, mint a mű szerzőjéhez utasítjuk.

Regék, írta Wohl Stephanie. Húsz darab esodásan szép, poetikus álomkép. Egyik-másik igazi költemény, nem fantasztikus, nem is kis gyermeket altatni való mese, hanem az ártatlan gyermek lélekvilágába való szép történet. Milyen szép az *Aranyszálak* vagy a *Virágalmok*, meg *A mit a napsugarak látnak* regéje! Hol az a 12—14 éves szív, mely el nem andalodik rajtok? Ez a világ, mely ebben élénk táruul, nem az a miénk, nem az a csúnya élet, a melyben sár, por, piszok van. A ki ezt olvassa, annak még tiszta szívének kell lenni, mert a ki már egybebe is belekóstolt, azt nem gyönyörködteti. S milyen szép képeket készített hozzájuk Góró Lajos! Majd meglátjátok, ha bemutatjuk e kötetből *A kis Gyula leckéjét*. Mi adtuk ki ezt a könyvet, mi, a Franklin-Társulat, szépen kiállítva, díszesen bekötve, ékes borítékban, melyet hogy ha látnál, szíved is örülne. És az ára nem sok, csak három forintért kapod vagy nínálunk, vagy akár másutt is könyvkereskedésben. r. k.

Írásművek elmélete dióhéjban, írta egy tanár. A tanuló ifjúság előtt ismert kivonat az írásművek elméletéből, röviden, valószínűleg összegeelve. Kitünő szolgálatot tesz főleg az érettségire készülőknek. Ára 20 kr., a mely bélyegeken is beküldhető. A kis könyv csak szerkesztőségünkben rendelhető meg az ár előleges beküldése mellett.

VEGYESEK.

Felhívás előfizetésre. Lapunk április 1-én új évfolyamot kezdett meg. Ez alkalommal kérjük azokat, kiknek előfizetésük márczius 31-én lejárt, hogy a részükre küldött utalványon az előfizetést legyenek szívesek megújítani. A Tanulók Lapja, mely alig hiszszük, hogy előfizetőink között egy is akadna, kinek tetszését a legnagyobb mértékben meg nem nyerte volna. Naponkint jelentkező új előfizetőink azt bizonyítják, hogy az ifjúság valóságos rajongó szeretettel karolta fel azt a lapot, a mely igazán magyar és igazán tanulóknak való lap. Mult számunkban megkezdtük Gaál

Mózes «Hún-magyar mondák» című gyönyörű munkáját, melyhez a rajzokat Gyulai László készítette. Kérjük egyúttal azon intézetek ifjúságát, a melyek talán még nem előfizetői a lapnak, hogy lapunknak az önképzőkör és az ifjúsági könyvtár részére való beszerzését ajánlják. Előfizetők gyűjtéséért az ígért kedvezményeket és könyvjutalmakat ezentúl is megadjuk. Az előfizetési pénzek a kiadó-hivatalba küldendők.

Jézus Krisztus elítéltetése. Nem régen egy szenatiós hír járta be a világot, t. i. egy olasz tudós Jézus keresztrefeszítését ábrázoló egykori kép töredékeit találta meg Rómában. Ezzel kapcsolatban felemlítjük, a mit Vörösmarty, Schedel és Bajza Athenæum cz. folyóiratának 1839. évi 40. számában olvastunk Jézus Krisztus elítéléséről. Az akkori érdekes közlemény ez: Franciaországban egy igen nevezetes régiség téteték közönségessé, t. i. Krisztus elítéltetése. Tartalma a következő: Itélet hozták Pontius Pilatus, alsó Gallia uralkodó helytartója által azon értelemben, hogy a nazarethi Jézus haljon meg. Tiberius császár uralkodásának 17. évében márczius hónap 25-ik napján, Jeruzsálem szent városában, midőn Annas és Caiphas voltak főpapok és áldozók. Elítéli Pontius Pilatus, alsó galilea helytartó, ki az elnöki széken ül, nazarethi Jézust, hogy keresztben haljon meg két haramia között, mivel a nép ismeretes tanúbizonyossága vallja: 1. hogy Jézus ámitó; 2. bujtogató; 3. a törvény ellensége; 4. magát hamisan Isten fiának nevezi; 5. magát hamisan Izrael királyának mondja; 6. sok néppel, pálmaágakkal kezében a templomba ment. Parancsolja az első centurionak, Quirilius Corneliusnak, vezesse őt a vesztő-helyre. Tiltja mindennek, szegénynek és gazdagoknak, hogy Jézus halálát gátolják. A halálos ítéletet aláíró tanúk valának: 1. Robani Daniél, phariseus; 2. Zorobabel Jonas; 3. Rebani Raphael; 4. Capet.

Ezen ítélet érzélapra vésetett s oldalvást e jegyzés áll: «Hasonló lap minden törzsohöz küldeték.» E példányt fehér márványból készített antik díszedényben találták 1280-ban Aquila városban, újból pedig a francia seregek kíséretében levő archeologusok.

Szóbőség. A legjobb szótárak szerint a spanyol nyelvben 22,000, az angolban 22,000, a latinban 25,000, a francziában 30,000, az olaszban 45,000, a görögben 50,000, s a németben 80,000 szó volna. Az angol nyelv 22,000 szava közül 15,000 olyan, hogy mindenki megértheti, ki a latin, franczia és olasz nyelvet tudja, 3000 továbbá német eredetű s így körülbelül 4—5000 marad fenn, mint ó-brit maradvány.

AZ ÜNNEPLŐ IFJÚSÁG.

Márczius 15-ike a középiskolákban.

IV. közlemény.

A budapesti ág. h. ev. főgimnázium. 1. «Hymnus», előadta a főgimnáziumi Dal és Zene-egyesület énekara. 2. «Talpra magyar» Petőfitől, szavalta Schreyer Endre VII. o. t. 3. «Ünnepi beszéd», mondotta Dr. Serédi Lajos tanár. 4. «Martius idusa» Szávay Gyulától, szavalta Mansfeld Géza VI. o. t. 5. «Járjatok be minden földet», előadta a Dal- és Zene-egyesület énekara. 6. «A magyarok istene» Petőfitől, szavalta Bodányi Béla VII. o. t. 7. «Rákóczi-induló», előadta a Dal- és Zene-egyesület zenekara.

A bajai magyar kir. állami tanítóképző-intézet önképzőköre. 1. «Talpra magyar!» Petőfi-Egressy, előadta az ifjúsági zenekar és dalos-kör. 2. «Ünnepi beszéd», mondotta Malóvics Béla IV. éves növendék. 3. «Hönszeretet» Vörösmartytól, szavalta Lachowitz Á. III. éves növendék. 4. «A Duna-Tisza-közi nemzetör dala», énekelte Laghmeiszter J. IV. éves növ., zongorán kísérte Kaszap J. IV. éves növ. 5. «A magyarok istene», írta Petőfi, előadta Török J. II. éves növendék. 6. A műsor utolsó pontja Egressy-Thaly «Klapka induló»-ja volt. (S. Z.)

A dévai főreáliskola Márczius 15-ét, valamint a többi helybeli intézetek is, a polgársággal ünnepelte meg. 10-kor hosszú sor vonult zászlók alatt és zeneszó mellett a nagy időktől mohhal fedett református templomba, hol Szécs Sándor lelkész mondott az ötven év előtt elhunyt és az akkor szereplő dicső hősköért imát. Az isteni tisztelet után a redouteba vonult a lelkes sereg, a hol a Hymnus hangzott fel először, mely minden ajkat mozgásba hozott. Ezután Réthy Gyula tanfelügyelő úr ismertette az ötven év előtti mozgalmakat, majd Stummer E. szavalt el egy alkalmi költeményt. A szavalatok s beszédek után a Talpra magyartól, s más hazafias daloktól és éljenzéstől visszhangzott a terem. (B. J.)

A debreczeni ref. főgimnázium ifjúsága az oratorium-teremben ünnepelte meg a márcziusi mozgalmak félszázados évfordulóját. Az ünnepélyt Csiky Lajos tanár imája nyitotta meg, ezt követte a kántus éneke. Ezután Helle Károly akadémiai tanár tartott ünnepi beszédet, majd Tripsó Sándor szavalta Kun Béla alkalmi ódját. Ezután ismét a kántus énekelte az ünnepélyt a szózat eléneklése zárta be.

Az eperjesi ág. ev. ker. collegium négy tanintézet szövetkezve, fényesen ünnepelte meg márczius 15-ikét. D. e. 10^{1/2} órakor kezdődött az ünnepély az intézet dísztermében és lefolyása a következő volt: 1. «Erős vár a mi Istenünk», énekelte a theol. ifj. dal-kara. 2. «Hazafias ima», tartotta Dr. Szilvák Mátyás coll. igazgató. 3. «Kossuth-induló», előadta a tanítóképző-intézet ifjúsága. 4. «Megnyitó beszéd», tartotta Dr. Horváth Ödön jogakadémiai dékán. 5. «Ünnepi beszéd», tartotta Strilich Béla joghallgató. 6. «Ötven év után», írta Csengey Gusztáv theol. tanár, szavalta Bielek Aladár VII. o. t. Ezután következett az ünnepély fénypontja, a midőn Taly József alispán neje azt a lobogót, a melyet 48-ban a collegiumi ifjúságból alakult nemzetőrséget az eperjesi honleányoktól kapott, megkoszorúzza és azon három szaggal fel-díszítette, melyet az eperjesi hölgyek az alkalomra hímmeztek. Erre Schmidt István theologus lelkes beszédben köszönetet mondott a lelkes hölgyeknek. Matheidesz Lajos tanítójelölt pedig elszavalta «Az eperjesi honleányokhoz» cz. 48-ból ránk maradt költeményt. Az ünnepélyt a Hymnus zárta be, melyet a főgimnáziumi dalkar énekelte el. (E. M.)

A kolozsvári róm. kath. főgimn. 1. «Szózat» előadta a főgimnáziumi vegyeskar. 2. «Talpra magyar», szavalta Magyar Sándor. 3. Vörös Ákos önképzőköri elnök beszéde. 4. «Hazánk» Wimmer E.-től, előadta a főgimn. férfikar. 5. Kozár Ferenc tanár felolvasás-ban méltatta a 48-iki törvényeket s azok jelentőségét. 6. «Szózat» Vörösmartytól, szavalta Ince Sándor VII. o. t. 7. «Király-hymnus» Gyarmathytól, előadta a főgimn. vegyeskar. 8. «Márczius 15.» Jakab Ödöntől, szavalta Horváth Emil br. VII. o. tan. 9. «Rákóczi-induló», előadta a főgimn. vegyeskar. 10. Önképzőköri jelentés a márczius 15-ikének jelentőségét méltató

pályaművekről. 11. «Hymnus», előadta a főgimn. vegyeskar. (J. G.)

A körmöczbányai főreáliskola. Kezdetül a zenekar rázendített a Kossuth nőtára. Az elnök megnyitva a gyűlést, felszólította Zsiros Károlyt, hogy olvassa fel a márczius 15-ikéről írt értekezését. Utána Schwartz Manó Petőfi «Talpra magyar»-ját szavalta. A zenekar megint rágyújtott lelkesebbül lelkesebb nőtára. Aztán Ruszek Ferenc szavalt egy alkalmi költeményt. Erre az elnök bezárta a gyűlést, mely szerény, de lelkes volt és az ifjúság a zenekar kísérete mellett felvonult Báthory Schulez Bódognak, a szabadság hős vezérének szülőházához, hol a zenekar szép magyar dalokat játszott. Bellaagh Imre beszédet mondott, Schwartz Manó pedig Tóth K. «Előre» cz. költeményét szavalta. Este az ifjúság a «Magyar egyesület» tagjaival igen sikerült hangversenyt adott, melyen Kupa Árpád, az ismert író mondotta az ünnepi beszédet és előadták Vörösmartynak színjáték «Árpád ébredése»-t.

A kis-kún-halasi helv. hitv. Lyceum «Szász Károly» önképzőköre. 1. «Elnöki megnyitó», tartotta Korda Imre tanár. 2. «Ének», előadta az ifjúsági énekkar. 3. «A hazáért» Pósa Lajostól, szavalta Csincsák László VIII. o. t. 4. «Szózat», énekelte a főgimn. énekkar. 5. «Nemzeti dal» Petőfitől, szavalta Rúth László VII. o. t. 6. «Pályanyertes művek jutalmazása.» Tíz pályamű közül ötöt ítéltek nyertesnek. Ezek: «A job-bígyás felszabadításának hatása» Böhm J. VIII. o. tanulótl: a Rákóczi-féle felkelés és a szabadságharc összehasonlítása Rájel E. VIII. o. tanulótl: «Szónoki beszéd» Ruth L. VII. o. tanulótl: «Óda» Dér S. és Schwarz V. VIII. o. tanulótl. 7. «Márczius 15-ike» Hegyi Józseftől, szavalta Huberth L. VIII. o. t. 8. «Ledől szobor» Petőfitől, szavalta Bürgner A. VIII. o. t. 9. «Aelnöki záróbeszéd», tartotta Csincsák L. VIII. o. t. önk. alelnöke. 10. «Ének», énekelte a főgimnázium énekkara.

A köszegi kath. gimnázium. Az ünnepély sorrendje: 1. «Szózat», énekelte az ifjúság énekkara. 2. Az igazgató rövid szavakban méltatta az ünnep jelentőségét. 3. «Magyar operarészletek» Erkel Ferencztől, zongorán négy kézre előadták: Bács-megyei J. IV. és Bácsmegyei G. II. o. t. 4. «Nagy idők», drámai költemény három felvonásban, Balog Istvántól. a) «Prologus», szavalta Kopp E. III. o. t. b) «Bezeréj-Széchenyi». Bezeréj: Weismáhr J. III. Széchenyi: Vissi F. III. o. t. c) «Széchenyi-Batthiányi», a nép fölkelése. Széchenyi: Vissi F. III., Batthiányi: Reich A. IV., — Petőfi: Tóth J. IV., Kossuth L.: Hajdu J. IV., a Riadót szavalta Ecker IV., 2 költő Németh M. III. o. t. d) «Kibékülés», 3 költő: Kéry S. II.; magyar ember: Kuntár J. IV., német ember: Kuresi J. II., Deák F.: Freyler J. III.; a király: Elő K. III.; honvéd: Jámor J. III., öreg pór: Jámor Gy. IV.; ifjú pór: Zonesich J. IV., felesége: Marton J. IV.; Tomori érsek: Tóth Kálmán IV., Perényiné: Grastyán IV.; a király kísérete: Perkovics F. IV., Böröndy Ö. III., Strandt K. II., Pados J. II. o. t. 5. Küttel Nándor IV. o. t. hegedűjátékazongora kíséret mellett. 6. «Rákóczi induló», négy kézre Poor Vilmostól, előadták: Küttel N. IV., Weismáhr J. III. o. t. 7. «Rákóczi induló», énekelte az ifjúsági énekkar.

A löcsei két középiskola a polgársággal együtt ünnepelte 1848 márczius 15-ikének 50-ik évfordulóját, mikor a város szépen föl volt díszítve és föllobogóva. Először a polgárság a két középiskola ifjúsága a városháza elé vonult, hol Szőnyi Kálmán polgármes-

ter tartott lelkesítő beszédet, a 48-as idők vívmányait méltatván. Ezután a zászlókkal és fákllyakkal ellátott ifjúság és polgárság a két iskola egyesített zenekará-mak hangjai között a honvédszobor elé vonult. Itt először a két középiskola énekkara elénekelte a «Szó-zat»-ot, azután Nasesák Andor főreálisk. VIII. o. t. tartott ünnepi beszédet, azután a középiskolák és a polgárság egyesített énekkara elénekelte a «Talpra magyar»-t, s végre Benyaskó Bálint főgimn. VIII. o. t. szavalta el Tóth Kálmán «Előre» cz. költeményét. Ezután a résztvevők a Rákóczi- és Hunyadi induló hangjai közt eloszlottak.

A lugosi állami főgimnázium. 1. «Rákóczi induló», előadta az ifjúsági zenekar. 2. «Alkalmi előadás», Sinkovits József tanártól. 3. «Márczius 15.» Jakab Ödöntől, szavalta Jakabffy Lóránd VII. o. t. 4. «Nagy-Szeben bevétele», felolvasta Varró A. Béla VII. o. t. 5. «Petőfi halála», írta s felolvasta Lányi János VII. o. t. 6. «Magyar dalok», előadta az ifj. zenekar 7. «A fogoly» Tompa M.-tól, szavalta Juándy Dezső VIII. o. t. 8. «Honvéd díszörség», induló, előadta az ifjúsági zenekar.

A munkácsi magyar kir. állami főgimnázium «Hymnus» eléneklése után Bohner Jákó igazgató-helyettes megnyitotta az ünnepet. I. Valkovszky Mik-lós igazgató a márcziusi eseményeket minden tekintetben felölelő s ³/₄ óráig tartó felolvasást tartott. 2. Herpay Árpád főgimn. VII. o. t. szavalta Tóth Kálmán «Előre» czimű költeményét. 3. Az ifjúsági dal-kör elénekelte a «Szülőföldem»-et és a «Marseil-laise»-t. Ezután következett az ünnepség legfényesebb pontja a «Bánk-bán» II. felvonásának előadása, mely-ben a szereplők kiválóan oldották meg szerepüket. Különösen megnyerték a közönség tetszését Hoffmann Ottó VII. o. t. (Petur bán) és Hraléczy Béla VIII. o. t. («Bánk-bán»). Az ünnepség a «Szózat» tal ért véget.

A nagybecskerei főgimnázium. 1. «Szózat», előadta a főgimnázium ének-kara. 2. «Márczius 15-ike», Jakab Ödöntől, szavalta Mixich Emil VIII. o. t. 3. «Szónoki beszéd márczius 15-re», mondotta Grósz Ferenc VII. o. t. 4. Föl a zászlót» Dr. Kiss Sándortól, szavalta Zsiros Elemér VII. o. t. 5. «Hymnus», előadta a főgimnázium ének-kara.

A nagy-kikindai állami gimnázium. 1. «Hymnus» Erkel F.-től, előadta az intézeti zenekar. 2. Az intézeti igazg. megnyitó beszéde. 3. «Miért is szeretlek oly nagy-on...» Stoll Károlytól, előadta az intézeti zenekar. 4. «Márczius 15.» Endrődi Sándortól, szavalta Réder Károly V. o. t. 5. «Serenade», előadta az intézeti zenekar. 6. «Alkalmi beszéd», mondotta Ujházi László tanár. 7. «Nemzeti dal» Petőfitől, szavalta Németh Odón VI. o. t. 8. «Erdő, erdő, sűrű erdő» Méri Bélától, előadta az intézeti zenekar. 9. «Márczius idusa» Erdő, Dánieltől, szavalta Wéber Péter IV. o. t. 10. «Abránd»: Kék szemed ragyogása Rüdinger A.-tól, előadta az intézeti zenekar. 11. «Emlékezés a szabadságharcra» Albert J.-től, szavalta Barbier Péter VI. o. t. 12. «Rákóczi induló», előadta az intézeti zenekar.

A pécsi m. kir. állami főreáliskola «Eötvös» önképzőköre. 1. «Megnyitó beszéd», tartotta Bartha Lajos VIII. o. t. ifj. elnök. 2. «Márczius 15.» Endrődi S.-tól, szavalta Fischer Sándor VIII. o. t. 3. «Petőfi és az 1848. márczius 15-iki események» írta és felolvas-ta Antal Márk VIII. o. t. 4. «Ünnepi beszéd», mon-dotta Bartha Lajos VIII. o. t. ifjúsági elnök. 5. «Hon-védekhez», alkalmi költemény, írta Bartha Lajos VIII. o. t., szavalta Schwarz Gábor VIII. o. t. 6. Záró beszéd, tartotta Imre Jenő VIII. o. t. (S. F.)

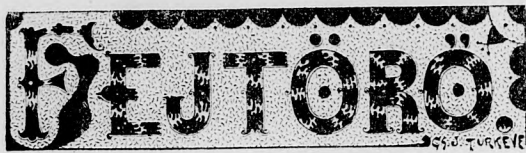
A pápai ref. főgimnázium. Márczius 14-én este fákllyásmenettel vette kezdetét az ünnepély. 15-én este az ifjúsági képzőtársulat a színházban rendezett előadást, melynek műsora a következő volt: 1. Részlet a «Hunyady László» cz. operából. Gáthy Zoltán tanár vezetése alatt előadta a főiskolai zenekar. 2. «Emlékbeszéd», tartotta Dr. Kapossy Lucian tanár. 3. «Dalok», előadta a főiskolai énekkar. 4. «Bordal», részlet «Bánk-bán» cz. operából, énekelte Komjáthy Aladár III. éves papnövendék. 5. «Kurucz dalok», zongorán játszották: Burghardt István VII. o. t. és Steiner Lajos V. o. t. 6. «Emlékezet 1848. márczius 15-ére» Lampérth Gézáttól, tartotta Veress István IV. éves papnövendék. 7. «1848.», költemény, szavalta és írta Csomasz Dezső III. éves papnövendék. 8. «Kossuth induló», Gáthy Zoltán átiratában előadta a főiskolai vegyes ének- és zenekar. (K. I.)

A szolnoki magyar kir. állami főgimnázium márczius hó 20-án díszgyűlést tartott a márcziusi napok emlékére, melyet Dr. Nógrádi László vezető tanár úr nyitott meg. Götler Dezső VII. o. t. szavalta el a «Nemzeti dal»-t. Wojticzky Manó VII. o. t. jóságos királyunkról dicsőítő beszédet mondott. Elek (Engel) Oszkár VIII. o. t. felolvasta «Petőfi költészetéről» cz. munkáját, Kubies Jakab VIII. o. t. szavalta el «Martius 15.», Abrányi Emiltől. A tanár úr záróbeszéde után véget ért. (W. J.)

A szent-gotthárdi állami gimnázium ünnepélyé-nek műsora: 1. «Hymnus», énekelte az ifjúság. 2. «Megnyitó beszéd», tartotta Kutruetz Rezső gimn. igazgató. 3. «Nemzeti dal» Petőfi Sándortól, szavalta Günther Imre IV. o. t. 4. «Alkalmi beszéd», tartotta Schmidt Győző, gimn. tanár. 5. «Talpra magyar», énekelte az ifjúság. 6. «A legszebb ének», Czuczor Gergelytől, szavalta Braun Ferencz IV. oszt. tanuló. 7. «A rab» Petőfi Sándortól, szavalta Németh Manó III. o. t. 8. «Szózat», énekelte az ifjúság. (B. Gy.)

A székesfehérvári kath. főgimnázium. 1. «Hym-nus» Kölcseytől, énekelte az ifjúság vegyeskara. 2. Megnyitó beszéd, tartotta dr. Czapáry László vezető-tanár. 3. «Nemzeti dal» Petőfitől, szavalta Zavaros A. VII. o. t. 4. «Fülemüle toborzó», zongorán előadta Kolb Ferencz VI. o. t. 5. «Kik voltak a honvédek», szavalta Velsz Elemér VII. o. t. 6. «Tavaszmúlt», énekelte a férfikar. 7. Váradi-Kun «Petőfi a Hortobágyon», melo-dráma, szavalta Szalay Nándor VIII. o. t., zongorán kísérte Námessy F. VIII. o. t., cimbalmon Halla Aurél VIII. o. t., hegedűn Radits I. VI. o. t. 8. «Magyar népdalok», énekelte a férfikar. 9. «Talpra magyar», énekelte a férfikar. 10. Ismertető felolvasás, tartotta Leeb Imre VIII. o. t. 11. «Szabadság napja» Kozma Andortól, szavalta Steiner Ö. VIII. o. t. 12. Székely magyar abrándja: «Mariskám», zongorán előadta Nagy Zs. VIII. o. t. 13. «Előre» Tóth Kálmántól, szavalta Schubert S. VIII. o. t. 14. Liszt Ferenc «Rákóczi induló», zongorán négy kézre előadták Havranek József és Nagy Zs. VIII. o. t. 15. «A hazá-ról» Petőfitől, szavalta Koronczay I. VIII. o. t. 16. «Szózat» Vörösmartytól, énekelte az ifjúság vegyeskara.

A veszprémi keresk. iskola. 1. Hálaadó isteni tisztelet a székesegyházban nyolcz órakor. 2. Az intézet helyiségében Udvarhelyi Gyula igazgató beszéde. 3. Fischer Simon III. éves szavalta nagy hatással Petőfi Sándor «Nemzeti dal»-át. 4. «Hymnus», énekelte az ifjúsági énekkar. 5. Demjén Márton evang. lelkész beszéde márczius 15-ének jelentőségéről. 6. «Szózat», énekelte az ifjúsági zenekar. 7. Papp Sándor tanfelügyelő úr záróbeszéde.

Jellege: Fejtörő az elme sportja

Rovatvezető: Csizsár József.

Számtani kérdés:

Két városból, melyek 81 km.-nyire vannak egymástól, két barát indul meg, hogy egymással találkozzék: ha A 3 órával előbb indul, mint B, ekkor B-nek elindulása után 7 óra múlva találkoznak; ha pedig B indul el 3 órával előbb, akkor csak 8 óra múlva találkoznak egymással. Hány km.-nyi utat tesz mindenik óránkint?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve az Strigy völgyében azon vasúti barlangnak, mely nevét a közelében lévő vártól kapta? A barlang félloldalakban görbül. Jósika «Abafi» regényének egyik hőse, Deli Markó e barlangban talál menekedék.

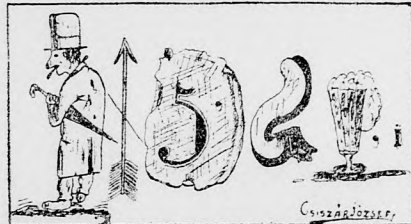
Történelmi kérdés:

Hogy hívják azon magyar királyt, a ki nevelését Bernát, spalatói érsektől nyerte? A magyar korona fenségét kiterjeszti Bolgárország egy részére; III. Inczének nagy befolyást engedett az ország ügyeire; öcsese több ízben támadt ellene.

Természetrizai kérdés:

Mi a neve azon madárnak, mely felül barnásszürke, fekete vonalakkal? evező- és kormány-tollainak külső széle fehér; a him feje és begye tavaszkor piros, télen szürkés. Berkekben, a mezők közelében tanyázik, nyáron az olajos magvakban nagy kárt tesz; szépen énekel.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő április 16.

A 13. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 37 és 38. — Földrajzi kérdés: Amhara. Történelmi kérdés: Caraffa Antal gróf. — Természetrizai kérdés: Repesén kalluna.

Helyesen megfejtették: Németh Béla, Ladányi Dezső, Milosavlyevits Dragasztin, Demjén János, Gerstlauer Albert, Tiedler Kálmán, Blum Rezső, Fábián József és Gáspár, Beck Vilmos és Frigyes, Sebők Dezső, Lászlóffy Béla, Kurimay Mihály, Simon Mihály, Laban Antal, Fortvingler Sándor, Bruck Dezső, Rippner Dezső, König Dénes, Zahoranetz Ödön, Stiegler Lajos, Tarey Gyula, Halny Gyula, Grossmann Oszkár, Benedek István, Puskás Endre, Farmasy Antal, Kinsky Jenő, Vissi Ferencz, Kállai Béla, Havas Gyula, Körtvélyessy Zoltán, Denk Gusztáv, Steiner Sándor, Pethő Emil, Hajdu Pál, Eisler József és Alfréd, Alliquander Ödön, Berger Mór, Kutlik Félix, Stiefelmayer Károly, Pappszász Tamás, Klímkó Mihály, Farkas József, Boreczky Elemér, Zsilinszky István, Schmid Károly, Preil Gyula, Klein Rezső, Gstellner Henrik, Benke Sándor, Gayer Gyula, Kohn Zsigmond, Szabó József, Lukhanb Gyula, Gruber

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Gyöző, Schlesinger Ferencz, Halplen Jenő, Keresztzeghy Sándor, Kokesch Sándor, Feller Kálmán és Kornél, Hodács Agost, Strausser Mór, Bárdos Brunó, Malátsik Gy., Gerlóczy Endre, Juhász László, Farkas Lajos, Lichtenstern Béla, Róth Béla, Bierbauer János, Tonelli Sándor, Böhm Gyula, Nenhauer Imre, Bohrandt Lajos, Trummer Árpád, Weiller Vilmos, Reisz Lipót, Magara-sevits Leontin, Miróczky Árpád, Kurecz Ede, Szécskay Árpád és Dezső, Stern Béla, Farkas Tivadar, Pickler Gerő, Lányi János, Bobory György, Hajós Jenő, Kelemen Imre, Horváth Dezső, Fried Géza, Wortlicsek Frigyes, Wollner Ernő, Schaffer Imre és Emil, Pfeiffer Gy. A könyvjutalmat, Eöry Andor: «A madárvilág» cz. illusztrált munkáját Wortlicsek Frigyes gimnáziumi II. oszt. tanuló nyerte el Kőszegen.

SZERKESZTŐI TELEFON.

G. J. Nyiregyháza. Hogyne lehetne; de a mértéket meg is kell ütni. — 1341. és 1147. sz. előfizető. Megkaptuk. — K. B. Olvassa el a 13. számban közölt cikket s kérdéseire megtalálja a választ. A füzetek minden könyvkereskedésben kaphatók. — F. J. Székesfehérvár. A budapesti iparművészeti iskola öt szakosztályában a művészi ipar különböző ágait öleli fel. tárgyai a magyar irálytan, számtan, mértan, technológia, szakrajz és leíró géptan. Ide a középiskolák második osztályából veszik fel a növendékeket. — K. Z. Eperjes. Azt az ösztöndíjat csak harmad éves növendékek kaphják, s ezért a keresk. miniszterhez kell folyamodni. — L. G. Szatmár. Láttatlanban nem ígérhetünk semmit. Küldje be, aztán majd megmondjuk véleményünket. A kerületi tomaversenyre elfogadjuk tudósítónak. Ne bántsa Horatiust. A gyűjtőket a régi kiadó csak ígérettel honorálta, a ki most gyűjtött, mind jutalmat kapott; azért hát az idén gyűjtsön előfizetőt minél többet, a jutalom nem marad el. — 1325. sz. előfizető. A Hurkás Mártont megküldi Stampfel pozsonyi kiadó, forduljon hozzá; a többit is megrendelheti nála. — W. J. Szolnok. Munkatársnak azt mondják, a ki valamely lapba írni szokott. Ki lehet munkatárs? Minden író ember. 2325. sz. előfizető. Wolf Béla német szótárában úgy is benne vannak a szók. A két kötet ára együtt 2 frt; külön is kaphatók 1—1 frtért.

Olesóságok a deákság számára!

Jókai Mór. Mátyás diák és Bente úr ... 6 kr.
— Puskás Kalári. Székely monda ... 6 "
— Oroszlánhűség. Költői elbeszélés ... 6 "
Koroda Pál. A pörös jószág ... 6 "
Mikszáth Kálmán. Hg. Eszterházy kalandjai ... 6 "
— Hg. Eszterházy további kalandjai ... 8 "
— Az ördög orsója ... 6 "
— Jókai Mór. vagy a komáromi fiú, a ki a világot hódította meg ... 6 "
— A titokzatos fekete láda ... 6 "
Rédiger Géza. Kincses Janesi a juhászbojtár ... 3 "
Szathmáry K. A ki a szentjét el nem a'ija ... 6 "
— Mátyás király és a gonosz kamarás ... 6 "
— Munkácsi Mihály, vagy hogyan lett az asztalos inasból világhírű festő ... 6 "
— Balkezü Demeter ... 3 "
— Rege a tündér-királynőről ... 3 "
— Kurecz Péter, az istenkáromló ... 4 "
— Gondos András története ... 6 "
— Vitéz Hoimbár Venczel ... 6 "
— Mátyás király udvara ... 6 "
— Varga János, vagy a kit az isten megbélyegez ... 6 "
Törs Kálmán. Egy világhős gyermekkor ... 6 "
Vajda János. A jó egészség ... 6 "
— Törzsök Jankó, vagy a három erős ember ... 6 "
Váradi A. A kísértet, v. nem jó a hirtelen harag ... 6 "

Kaphatók a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalában, Budapestben, Egyetem-utca 4. Vidékre is megküldjük, ha az árt a megrendelő levélbe tett levélbélyegeken beküldi.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁBAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D: RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiaumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

A TANULMÁNYUTAKRÓL.

Nagy élvezettel olvastuk, hogy a középiskolák némelyikének ifjúságát lelkes vezetőik a husvét szünidő alatt tanulmányútra vitték. Nem csak helyesnek, de szükségesnek is tartjuk ezt, mert a diáknak igazi élvezetet csak a szellemi táplálék nyújthat s a szünidő nagyon jó arra, hogy nem a könyvekből, hanem a tapasztalás útján szerzett ismeretek által is állandó foglalkozást nyerjen az ifjú lélek.

Mily kedves szórakozást szerzünk, ha szép, regényes vidékekre rándulunk, nem többet ér-e ez a tetet-lelket üdítő kirándulás, mint a dolce far niente, az édes semmittevés, a szellemi vegetálás?

Sokszor hallunk és olvasunk messze kéklő hegyekről, csörgedező patakokról, mélységes, bömpölygő folyókról, és hányan vannak köztünk, a kik határozottan még azt sem tudják, mi a patak, mi a folyó, mi az igazi hegy! Ott látjuk a fölfüggesztett térképen a girbe-görbe vastag vonalakat, a melyek a folyókat jelentik; az egymás mellé rakott apró vonalak hegyeket jeleznek, de milyen az a hegy, milyen lehet az a patak, azt sok városi fiú el sem tudja képzelni. Hanem ha kirándul pl. Hevesmegyébe s a Mátrát meglátja, felmászik annak a hegyek közt révedező ormaira s alátekint Parád regényes vidékére, látja a kristálytisza forrást rohanó futásában, mely feltartóztatlanul virágot és kvareztot egyaránt magával ragad, aztán tekintete a távolból odakékellő egri és tokaji hegyek bortermő vidékére esik: akkor nem csak azt fogja megtanulni, hogy milyen a hegy, a folyó, milyen a csodálatosan szép vidék, hanem azt is, hogy mily szép a természet, s mily hatalmas az Alkotó, a kinek

egy pillantására rónaság és hegy változatosságban állt elő.

De nemcsak ezt érzi, hanem azt is, hogy a mi hazánk áldott vidék s Árpád népe annyi vándorlás után méltán választotta állandó hazának. Megtanuljuk azt is, hogy mi mennyire benn vagyunk a külföldi lázban, hogy nekünk csak az idegen kell, saját hazánkat, mint minden egyebünket, a mi a miénk, kevésre becsüljük. Nem mondjuk, hogy ne menjünk külföldre, igenis menjünk, tapasztaljunk, lássunk világot, de először nézzük meg hazánkat, ismerjük meg országunk minden részét s akkor menjünk külföldre. Majd akkor meglátjuk, hogy a mit mi külföldön szépnek látunk, ahhoz hasonló szépet, vagy talán szebbet is találunk itthon s akkor nem fogunk elragadtatással szólni sem kéklő hegyekről, sem esillogó vizekről, melyeket nem a magyar ég napjának sugara von be arany glóriával.

Van nekünk szép vidékünk, vannak ezüst fényű folyóink, vannak régi várromjaink, melyeknek köveim magyar vér foltja feketélik s rég porladó hősök hazaszeretetről regél.

Ide menjünk elmélkedni, meg imádkozni. Ez a hazaszeretnek, meg a szabadság érzelmének iskolája, a melyben erőt, lelkesedést tanulunk, s az élet számára talizmánt szerzünk.

Elismerem, hogy a külföld az ipar és művészet vívmányaival előttünk jár, de ha a magunk buzgóságának és haladásának eredményeit nem ismerjük, azt hisszük, hogy a külföld bámulatra méltó, mi meg szegények, elmaradottak vagyunk. Pedig mi csak elfogultak vagyunk a külföld iránt s jobban megbecsüljük, a mi a másé, mint a magunkét.

Menjünk tanulmányútra a szünidőkben, de először csak hazánkat járjuk be! d. m